

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

JUDr. Matěj MYŠKA, PhD.

Habilitační práce

Výjimky a omezení autorského práva v prostředí digitálních sítí

Oponent

Doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.

Pracoviště oponenta,
instituce

Právnická fakulta,
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

JUDr. Matěj MYŠKA, PhD. predložil ako habilitačnú prácu právnu monografiu v rozsahu 336 strán vydanú vo vydavateľstve Wolters Kluwer v roku 2020, ktorá zohľadňuje právny stav k 15.12.2019.

Aktuálnosť témy

Habilitačná práca predstavuje ucelené pôvodné dielo, ktoré je výsledkom dlhoročného vedeckého záujmu uchádzača. Hoci téma výnimiek a obmedzení nie je v odbornej literatúre nová, aktuálnosť spracovania problematiky spočíva v zacielení na digitálne siete. V tejto oblasti a v predloženej rozsahu nebola doposiaľ v odbornej literatúre téma komplexne analyzovaná, a preto ju možno považovať za originálnu.

O skutočnosti, že skúmaná téma je stále aktuálna a v súčasnosti predstavuje takmer nevyčerpatelný zdroj vedeckého bádania svedčí aj fakt, že smernica o autorskom práve na jednotnom digitálnom trhu ukladá členským štátom povinnosť transponovať do národnej legislatívy nové výnimky a obmedzenia, pričom primárne ide o reakciu na nové výzvy digitálneho prostredia.

Systematika práce, vytýčené ciele a metodológia

Jednou z kľúčových ambícií autora v kontexte zvolenej témy je hľadanie spravodlivých a flexibilných riešení v rámci autorského práva, ktoré s ohľadom na technický pokrok budú schopné pružne reagovať a dostatočne vybalansovať záujmy nositeľov práv a užívateľov diel. Uchádzač si dostatočne uvedomuje význam vyvažovania týchto v zásade rovnocenných záujmov, pričom hľadanie spravodlivej rovnováhy považuje v digitálnom prostredí za osobitne významné.

V úvode práce si uchádzač vytýčil viaceré ciele, pričom za základný výskumný cieľ považuje prispôbenie výnimiek a obmedzení autorského práva v digitálnom prostredí. Riešenie tejto esenciálnej otázky sa prelína celým textom, čomu logicky a vhodne prispôbil aj systematiku práce.

Už v jednotlivých kapitolách komunikuje zistené vedecké poznatky a formuluje parciálne závery, ktoré na konci práce systematizuje jednak prostredníctvom úvah de lege ferenda a jednak prijatím zovšeobecňujúceho záveru. Za obzvlášť prínosné pre prax považujeme spomínané návrhy de lege ferenda, ktoré ponúkajú návod, ako existujúci stav skúmanej

problematiky zlepšiť a dosiahnuť nevyhnutný balans medzi záujmami autorov a užívateľov diel.

Habilitačná práca je spracovaná na vysokej odbornej úrovni, pričom autor hojne využíva tradičné metódy vedeckej práce. Ide najmä o analýzu existujúceho stavu skúmanej problematiky s ohľadom na relevantnú odbornú domácu aj zahraničnú literatúru a judikatúru a syntézu takto získaných poznatkov. Z ďalších metód sú často využívané metódy komparácie a abstrakcie, ktoré uchádzačovi taktiež pomáhajú dosahovať stanovené ciele a verifikovať kvalitu a správnosť zistených výstupov.

Obsahová stránka práce

Hneď v prvej kapitole uchádzač poukazuje na zmysel obmedzenia autorského práva a hľadania rovnováhy medzi kolidujúcimi záujmami rôznych subjektov. Nevyhol sa pritom ani diskusii o pojmovom vymedzení „užívateľa“ („užívateľa“), čo vzhľadom na jeho výskumný záujem považujeme za kľúčové. Ponúka obsiahlu analýzu pojmu nielen vo vzťahu k národnej, ale aj európskej a medzinárodnej úprave. Obdobná pojmová disproporcía existuje aj v slovenskom právnom poriadku, no máme za to, že označenie „užívateľ“ nie „používateľ“ je vhodnejšie. V rámci stručného historického exkurzu do vývoja autorskoprávnej úpravy vysvetľuje nevyhnutnosť zmien v autorskom práve, ktoré by malo pružnejšie reagovať na nezastaviteľný technický vývoj.

V druhej kapitole uchádzač formuluje východiská skúmania, keď poukazuje na rôzne prístupy v chápaní limitov autorského práva. Na jednej strane je pozornosť venovaná vzťahom autorského práva s ostatnými základnými právami, ktoré vníma ako vonkajšie limity autorského práva. Druhú oblasť skúmania predstavujú výnimky a obmedzenia autorského práva, ktoré chápe ako vnútorné limity v užšom slova zmysle. Na toto delenie nadväzujú ďalšie dve podkapitoly, ktoré predstavujú zúženie rozsahu výskumu, hoci dôvodom tejto internej selekcie sa venuje len okrajovo. Autor pritom mohol detailnejšie rozdiskutovať, čo ho viedlo k zacieleniu práve na ním vybrané limity autorského práva.

Skutočnosť, že kolízia základných práv a autorského práva nie je iluzórna dokazuje obsiahla judikatúra, o ktorú uchádzač opiera výsledky svojho skúmania v druhej podkapitole. To, že sa prístupy súdov pri hľadaní spravodlivej rovnováhy v priebehu období menili, vhodne demonštruje na zásadných rozhodnutiach najmä Súdneho dvora EÚ, ktoré ovplyvnili celú rozhodovaciu prax v určitom období. Aj táto skutočnosť je dôkazom postupnej penetrácie technického pokroku do autorského práva. Pritom proces prenikania nových technológií do autorského práva, na ktorý bude musieť zákonodarná aj súdna moc ešte reagovať, zďaleka nie je ukončený. Uvedené je dôkazom nielen vhodnosti výberu spracúvanej problematiky, ale predložená monografia predstavuje výborné teoretické východisko smerovania budúceho výskumu v tejto oblasti a základ, na ktorom možno ďalej stavať.

Tretia kapitola adekvátne nadväzuje na predchádzajúce čiastkové závery a predstavuje zhrnutie výsledkov niekoľkoročného výskumu uchádzača, preto ju možno považovať za najvýznamnejšiu a označiť za nosnú časť monografie. Predstavené analýzy a z nich odvodené úvahy de lege ferenda môžu byť nielen príspevkom do ďalšej diskusie, ale aj inšpiráciou pre budúce legislatívne zmeny.

Záver autora smerujúci k zavedeniu kombinácie katalógu výnimiek a obmedzení s otvorenou normou s prvkami trojkrového testu a fair use sa javí ako praktický model, keďže okrem záujmov autora (resp. nositeľa práv) sa reflektujú aj záujmy užívateľov diel. Tento prístup by v praxi mohol zabezpečiť potrebný balans, ktorý si uchádzač kládol ako jeden z prioritných cieľov.

Práca s literatúrou a ďalšími informačnými zdrojmi

Použitie literárne zdroje sú dôkazom komplexného prístupu autora k skúmanej problematike, pričom vhodne kombinuje národnú aj zahraničnú literatúru najmä anglickej a nemeckej proveniencie. Bohatý citačný aparát ako aj zoznam použitej literatúry preukazuje schopnosti uchádzača komparovať názory vedeckých autorít a s použitím vhodnej judikatúry vyvodzovať vlastné závery.

Formálna úprava a jazyková úroveň práce

Z formálneho hľadiska habilitačná práca spĺňa všetky nároky kladené na práce tohto druhu. Použitie výrazové prostriedky a odborný právny jazyk zodpovedajú požiadavkám na právny odborný text.

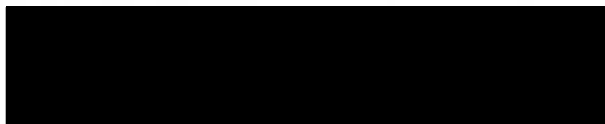
Dotazy oponenta k obhajobe habilitačnej práce

1. V čom vidí uchádzač úskalia a možné problémy pri implementácii výnimiek a obmedzení vyplývajúcich zo smernice o autorskom práve na jednotnom digitálnom trhu?
2. V rámci diskusie navrhujem rozviesť myšlienky o možnosti harmonizácie výnimiek a obmedzení na medzinárodnej úrovni, ktorým sa uchádzač v práci venuje len okrajovo.

Záver

Habilitačná práca JUDr. Matěje Myšky, PhD. Výjimky a omezení autorského práva v prostředí digitálních sítí **spĺňuje** požiadavky standardne kladené na habilitačnú prácu v oboru Občanské právo a doporučuji ji k obhajobe a ďalšiemu postupu v habilitačnom řízení.

Košice, 26.2.2021

Doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.
oponentka